

Izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne.

Uredništvo in upravnništvo
»Zarja«
v Ljubljani,
Dalmatinova ulica številka 3.

Sprejemajo se le frankirani dopisi. Rokopisi se ne vračajo.

ZARJA

Socialistično glasilo.

Posamezna številka stane 1 Din

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom 4 Din mesečno.
Za Nemčijo 5 Din., za drugo inozemstvo in Ameriko 6 Din.

Reklamacije so poštne proste.

== Oglasi po dogovoru. ==

Proletarci vseh dežel,
združite se!

V Ljubljani, v soboto 10. februarja 1923.

Ne demagogija, resno delo vodi k zmagi!

Mnenje o proletarski enotni fronti.

V belgrajski meščanski »Politiki« je napisal s. Lapčević članek, v katerem zagovarja enotno fronto razrednega proletarijata za volitve v narodno skupščino. Del tega članka natiskujejo »Radniške Novine« dne 2. februarja 1923. Stališče Lapčevićevo je slično našemu, ki smo ga že večkrat naglašali. »Radniške Novine« ne zaupajo popolnoma temu nasvetu ter dostavljajo, da je za stranko važnejša idejna ustalitev kakor pa par mandatov, ki bi jih dobili več, če bi sklenili volilni kompromis med razrednimi delavskimi strankami. Tudi mi se tega popolnoma zavedamo. V proletarskem pokretu je potreba jasnega stališča, enako bo omogočila enotno fronto v delavskem pokretu tudi le jasnost, precizirano razredno-stališče ter obenem vsaj v glavnem enotne taktične smernice. Mnenja smo pa zopet na drugi strani, da je sodelovanje skupin pri akcijah, ki jih ne ovira načelnost, važno predelo, važna priprava za izkristalizovanje individualnega zaupanja med bojovníki in skupinami proletarskega razrednega boja, in lahko rečemo, da je pri nas le še potreba nekaj idejnega zblizanja, medsebojnega spoznanja, na podlagi katerega je ustalitev načel in tudi glavnih taktičnih vprašanj le še formalnega značaja. Tako daleč je proletarijat na podlagi dosedanjih svojih izkušenj že prišel ter opazamo povsod v njegovih vrstah tako odločno tendenco.

Sodrug Lapčević govori v svojem članku tudi za revizijo ustave ter dostavlja, da bi eventualno tudi ne nasprotoval reviziji nacionalnega zedinjenja, samo da bi nastale boljše razmere kakor jih imamo danes. »Radniške Novine« se izjavljajo za revizijo ustave, ker ta ustava ni demokratična, ne dovoljuje nikakoršne prave samouprave, ne vsebuje pravega demokratizma, kar je predpogoj za boljše razmere. Odločno pa se »Radniške Novine«, zveste socialističnemu principu, izrekajo proti pokrajinski avtonomiji, ki bi obnovila stare privilegije in povzročala še večji kaos v državi kakor ga imamo. Narod potrebuje najširšo samoupravo.

K volilnemu kompromisu med razrednozavednimi proletarskimi skupinami pravi s. Lapčević v svojem članku naslednje:

»Še večja škoda je, ker delavski razred, ki s svojo razredno kritiko razkriva nedostatke in zlorabe raz-

redne vladavine in s pritiskom v vseh parlamentih prisili meščanske stranke in parlamentarno vlado, ne samo k izvedbi za družbo koristnih, marveč tudi za delavski razred potrebnih socialnih reform, ter ustvarjanju bistvenih pogojev za bujnejši gospodarski razvoj, ne nastopi v volilni borbi in ne pojde v narodno skupščino zedinjen z svojo silo, ter ne mara odigrati te svoje vloge, ki mu pripada. In, kolike razlike pa obstojajo med sedanjimi deli delavskega pokreta; pač niso take, da bi onemogočale volilni kompromis, postavitev skupnih list za narodno skupščino, če še ni mogoče, recimo — definitivno organizatorično zedinjenje. To, če prav tvorijo delavsko stranko, kakor pravijo bivši komunisti, tudi velik del ministerialistov, ne bi smelo ne enemu ne drugemu delu služiti kot pretveza za izogibanje volilnega kompromisa; ena in druga skupina je, odkar sta se delili, znatno evolucirala, zakaj Delavska stranka proklamuje nasproti prejšnji komunistični meglivosti, nepomirljivi razredni boj in Socialistična stranka je izven vsakršnih sumenj, da vodi ministerialistično politiko; niti sama se ne izreka zanjo, niti je ne vabijo ne politične ne parlamentarne razmere, da bi mislila na tako politiko! Toda, tudi če bi med njimi še danes obstojale razlike, ki so jih razdvojile, da ne bi se, recimo organizatorično zedinile, govori vendar za volilni kompromis okolnost, ker sta obe stranki delavski, in ker imata obe en končni cilj. Splošno vprašanje taktike, v kolikor je ta različna, je notranja zadeva vsake teh strank, zaradi tega bi ta ne mogla biti ovira volilnemu kompromisu, ker se ne sklepa med razrednim nasprotnikom, marveč v krogu enega razreda, ter, ker se izjavljata obe v tem taktičnem vprašanju, vprašanju udeležbe na volitvah in udeležbe na parlamentarnem delovanju, da stojita obe stranki na istem stališču, to je, ne ena ne druga ne bojkotirata ne volitev ne parlamenta.«

To so besede s. Lapčeviće in po teh načelih smo se pri nas ravnali, ter upamo, da bomo s skupnim nastopom dosegli znaten volilni uspeh, da bomo pa tudi, kar je glavno, pripravili za volilno akcijo in s kulturnim delom, ki se bo ob tej priliki izvršilo, zedinjenje proletarijata tudi idejno, ker mora nedvomno priti do njega prej ali slej.

Desorganizacija socialističnega prepričanja.

Krvoloki in hijene se danes pasejo po delavskih organizacijah ter s svojo umetno pristrojeno hinvščino varajo delavstvo in ga zavajajo v otroške malenkosti z demagoškimi obrazom svetohlinstva in iskrenosti. Imeli smo v pokretu radikalne bojovníke, ki jih mora zavedni proletarijat pozdravljati, imeli smo bojovníke, ki so se vdali utopiji ter sami verovali v utopije, jih proglašali kot idejno najpopolnejši način proletarskega boja. In kdor logično misli, kdor veruje v socializem, ta mora uvideti, da je tak pojav v delavskem pokretu le nova življenska sila, nova pobuda, ki ima zgodovinsko nalogo, da varuje

in pospešuje načelnost, uravnava taktiko ter vzbuja zavest in ustvarja novo svetovno naziranje proletarijata, ki je za preosnovo človeške družbe predpogoj.

Te smernice, tega načela ne opazujemo danes v zadostni meri, ponekod pa sploh ne.

Komunistični pokret je delal glavno z osebnostmi. To je bila kriva taktika, ker osebnosti niso pokret, niso novi svetovni nazor in ker se z osebnostmi prihaja vedno v trivialnosti in nepoštenosti napram bližniku. V komunističnih vrstah, ki so danes, vsaj v Sloveniji, sprejele socialistični program, je ta taktika prenehala, zaradi tega pa

tudi opazamo, da zaupanje med delavstvom očitno narašča, da so padla vsa nepotrebna osebna sovraštva ter da se je pričelo v vseh teh vrstah delavstva res delati propagando za socialistično prepričanje.

V trenutku, ko se ugnezdijo v organizacijo osebnosti sploh ali celo nizkotne osebnosti, se začenja v organizacijah osebni boj, interes se osredotoči namesto na načelo na osebe in s tem utrpí silno škodo načelnosti, torej glavni predmet boja. To vidimo zlasti v takozvani Brnotovi bratovščini. Celjski strankin zbor je obravnaval same osebnosti na način, ki ni niti pri vaških klepetuljah običaj. Same lumpe, same sovražnike, same zaupnike, ki so štirideset let prodajali proletarijat in stranko je videl Brnot in vsi njegovi pajdaši okolo sebe in zunaj po Sloveniji. Tako razpravljanje ni le kvarno socializmu, marveč je tudi nesramno ter ima očitven namen boja proti osebam, ki stoje intelektualno višje in so tem ljudem nevarne zaradi svojega poštenega in nesebičnega dela v proletarskem gibanju.

To so znaki nevrastenije ali pa zlobne neumnosti.

In kakšno stališče zavzema ta klika, ki je zapeljala delavsko gibanje v Sloveniji v te vode, napram bodočim volitvam v narodno skupščino?

V Sloveniji je pričel proletarijat akcijo za skupen nastop pri volitvah v narodno skupščino. Glavni odbor se je izrekel za tak skupen nastop; s. Lapčević je napisal članek, ki ga danes omenjamo v istem zmislu. Vse delavstvo, vse razredne proletarske skupine so za skupni nastop, le Brnot s svojimi oprodam, ki terorizirajo delavstvo, ki se nabaja v organizaciji SSJ, je proti skupnemu nastopu. Brnot se boji, da bi se delavstvo združilo, o katerih pravi, da naj odločajo. In tu nastane za delavstvo prav jasno vprašanje: »Ali hoče iti delavstvo z Brnotom, ali z delavstvom?« Kdo

je drug drugemu bolj soroden, ali delavec delavcu ali delavec Brnotu, ali je razredni boj važnejši ali Brnotova trma in samoljubnost, ki ne vidi nič drugega okolo sebe kakor svoje »čiste račune« in pa sovražnike iz delavskih vrst. In kaj je važnejše, ali socialistični program ali Brnotovo blatenje vsega delavskega pokreta, ki nima Brnot nanj vpliva? Delavci, o tem si dajte računa, pa boste kmalu na jasnem ter boste uvideli, da Vas Brnot vleče za nos.

Žal, da je bilo to treba enkrat povedati popolnoma jasno, ker je Brnotov boj proti marsikateremu sodrugu politično nesramoten, zaradi tega, ker nima namena koristiti socializmu, marveč ima namen le moralno ubiti osebe, ki hočejo sanirati delavski pokret, ga dvigniti intelektualno ter usmeriti v socialističnem zmislu.

Sodrugi volilci! Ni treba verovati nam na te besede. Vzemite Brnotovo glasilo v roke, poslušajte ga in premislite, kakšen namen morejo imeti njegove besede, njegova dejanja, pa boste sami spoznali, da je postopanje Brnotovo protisocialistično, da hoče oslabiti delavske vrste s tem, da hoče celo zabraniti, da bi se razredni proletarijat združil za volilno akcijo. Od nekdanje bilo naše geslo, proletarci vsega sveta, združite se, tu pa prihaja v Slovenijo nov prerok, ki se prej ni gibalo v socialističnih vrstah, in začne kričati, kakor kriče klerikalci ali demokrati: proletarijat, nikar se ne združuj! To je nekaj nenaravnega, nekaj takega, kar zaveden delavec ne sme in ne more razumeti.

Volilci, smatrajte vse one, ki so proti skupni volilni akciji razrednozavednega proletarijata, za sovražnike tega delavstva. Vsi delavci pa, ki so verovali tej demagogiji doslej, pa naj stvar premislijo, da uvidijo, kako sovražno je to postopanje nam vsem.

En cilj imamo proletarci in k temu cilju nas tudi vodi skupna pot!

Sramoten dan v Celju.

(Dopis iz Celja.)

Pod tem naslovom je prineslo Jutro dolgo opravičilo o izgrelih, ki so jih uprizorili naši slovenski Orjunci. Zaradi zabave, ki so jo priredili celjski Nemci, je namreč naenkrat zazibala sigurnost državnega obstoja, državnih meja in jugoslovanskega življenja. — Ta svoj prvi nastop so kronali ti državotvorci, državo ohranjujoči in državni obstoj braneči junaki z razbijanjem šip, streljanjem in kričanjem. Zanimivo je kolebanje meščanskega časopisja v pogledu vprašanja: kakšne pravice pristojajo narodnim manjšinam. — Zanimivo je predvsem, ker imajo za narodne manjšine dvojno merilo: v kraljevini SHS ne sme imeti Nemeč nobenih pravic, v Italiji pa mora biti Slovenec iredentist, stremeč za tem, da se država razbije. Iz tega dvojnega merila in dolžnosti izvirajo vse nezmišelnosti, pa tudi vse krivice, ki se dogajajo nad narodnimi manjšinami pri nas, pa tudi drugod.

Tudi najbolj gorečim in edino nacionalni moment obožavajočim ljudem bo postalo vendar enkrat jasno, da je to nacionalistično početje sokrivo gospodarskega propadanja naše države.

Po prevratu je vsakdo prepeval: nacionalne zahteve in težnje naše so

uresničene. Z brati Srbi, pobratimi Hrvati smo se ujediniili, združili, zlati časi nastopijo sedaj nam in našim bratom.

Toda: samo z nacionalizmom, šovinizmom vzgajano in pitano ljudstvo je pokazalo, da nima gospodarske, niti kulturne vzgoje in zato je danes naš gospodarsko propadanje meščanske družbe spravilo v nevarnost nje razvoj in razmah, pa spravilo v nevarnost tudi nje obstoj. — Izrabljano in izrabljeno ljudstvo je zazibal kapitalizem v nacionalistične sanje in blodnje, sam pa je s koncentracijo kapitala, upropaščanjem delovnega ljudstva, izkoriščanjem delovnih sil — spravil državo, po njegovi, ne narodovi volji urejeno državo, na rob propada.

Proti temu zlu je nastal umevno odpor delovnega ljudstva. Proti temu početju se je moral postaviti v bran jugoslovanski proletarijat. Kapitalizmu pa je uspelo i v Italiji, i pri nas, da so zavedli ljudi v zmoto, pa hočejo zdraviti bolno, po kapitalizmu obolelo državo, z operacijami nad narodnimi manjšinami. — Gotovo pa je, da bodo svoj operacijski nož poskusili tudi nad proletarijatom, ki se brani kapitalističnega sistema, ne pa države. Pozabili

bodo in so že pozabili, da so danes jugoslovanski kapitalisti del mednarodnega kapitalističnega razreda, ki roko v roki stremi za razdrženjem proletarijata. Da doseže ta svoj cilj, vrže drobtinico med rajo, ki potem poslušna kapitalistovim ukazom, začne klanje med proletarijatom, mesto da bi proletarijat združen in enoten vodil boj proti grobokopom svojim in države.

Jugoslovanski proletarijat bo poskusil, da razjasni temo, ki obdaja vse one, ki so nevede orožje onega, ki upropašča državo in državljane. Kdor pa je zavesten v službi kapitala, proti temu bo pa jugoslovanski proletarijat brezpogojno nastopil, to naj pomnijo vsi oni, ki se jih tiče.

Volitve v pokojninski zavod.

Pokojninski zavod je izvel volitve za občni zbor in dosegel kot prvi socialni zavod možnost redne uprave. — Z izvedenimi volitvami je prenehal škodljivi in za razvoj zavoda zavirajoči provizorični režim po vladi imenovanega sosveta.

Volilni upravičenci so se z dvetretinsko večino odločili za program, ki so ga poštavili Združeni nameščenci, ki kulminira v zahtevi, da bodi pokojninski zavod edina in izključna last zavarovancev.

Sedanje volitve pa so pokazale, povsem jasno in neizpodbitno, da je upravičena zahteva socialistična, da bodi zavarovaneц izključni lastnik in upravnik delavcu in zasebnemu nameščencu namenjenih inštitucij.

Kajti delodajalci, ki tvorijo v zavodovi avtonomiji polovico, so sedaj ob volitvah nedvomno pokazali, da vodijo volilni boj zaradi sebe, ne pa zaradi zavoda, še manj pa zaradi zavarovanih delojemalcev.

Delodajalci niso zastopali stališča, da mora biti pokojninski zavod tako urejen, da bo nudil zavarovancem kar najboljšo preskrbo, marveč: bančne špekulacije so bile motiv njihovega volilnega boja. In, moti se oni, kdor misli, da bodo delodajalci — ko bodo soupravljali zavod, ko bodo odločili o usodi zavoda, zavarovanca, izpremenili svojo, v volilnem boju zmagovito parolo. — Delodajalci hočejo namreč oškodovati na dvojen način delojemalca v pogledu pokojninskega, kakor tudi nezgodnega in bolniškega zavarovanja.

Delodajalec se brani in se bo branil prispevati k starostni oskrbi delojemalčevi. Kljub reakcionarni socialno-politični zakonodaji vendar predpisane in pokojninskemu zavodu vplačane prispevke, pa hoče obrniti zopet v prvi vrsti v svoj prid. Podrejenega pomena je za kapitalistično mentaliteto prid zavarovancev.

To svoje stremljenje lahko udeležujejo delodajalci, ker je zgrajena vsa socialno-zavarovalna zakonodaja

na povsem napačni premisi: da delodajalec prispeva k socialnemu zavarovanju svojega uslužbenca in delavstva. To trdi delodajalec, to stališče sankcionirajo naši zakoni, v resnici pa nosi vse z zavarovanjem zvezane datjave izključno delavec, nameščeneц sam.

Kajti plačo, mezdo, ki jo prejema delavec, nameščenci, okrne delodajalec vsaj za toliko, kolikor plača na socialno-zavarovalnih prispevkih.

Ker imajo torej delodajalci tudi v pokojninskem zavodu položaj zastopstva, bodo imeli delegati zavarovancev dvakrat težko stališče. V avtonomiji sami, ker bodo interesi delojemalcev diametralno nasprotni interesom delodajalcev. Drugič, ker stoje vsi socialno-zavarovalni zavodi pred najtežjim problemom: kako prilagoditi starostno preskrbo konstantni devalvaciji valute.

— Vrh tega pa bo baš to zastopstvo moralo rešiti tudi za razvoj socialnega zavarovanja sila važno vprašanje: naj li bo starostna oskrba zasebnim nameščencem tudi še v bodoče separatno uravnana, ali pa naj se združi v letu 1925 s starostnim zavarovanjem vsega delavstva? —

Najtežji problem, problem prilagoditve starostne preskrbe z devalvacijo valute bo postal aktiven tisti moment, ko bo moral zavod začeti izplačevati pokojnine onim, ki so od vsega početka zavarovani. Danes šteje zavod prilično malo upokojencev, vdov in sirot. Zakon je razmeroma mlad, zato je nizko število onih, ki so že danes upravičeni do dajatev iz pokojninskega zavoda. Če ta problem do tistega časa ne bo rešen, bo beda za delo nesposobnih zasebnih nameščencev nepopisna in greh onih, ki bi tega ne preprečili neopravičljivo. —

Delo, ki ga bo moralo izvršiti prvo, voljeno avtonomno zastopstvo, bo ogromno in za vse nameščence važno delo. — To delo bo pa uspelo le, če bo podpirano in nadzirano po zdravih, svojih nalog svestih organizacijah. —

Socialistične misli mimogrede.

Marsikdo sodrugov se bo čudil temu naslovu, ker socialisti-marksisti nimamo navade, da stvari mimogrede presojamo.

Nahajamo se v najhujši reakcionarni dobi nasilja in izkoriščanja in socialisti pravijo, da je to šola za proletarijat bodoče socialistične družbe.

Naj bo; pri vsem tem pa so ekstremni socialistični teoretični voditelji prišli praktičnim voditeljem naproti, ker se teoretični ekscesi s praktičnimi ne morejo več kresati. Kresanja je bilo dosti, in pri tem kresanju je proletarijat moral marsikatero grenko pretrpeti. Nekateri voditelji-teoretičarjev so se vdali pravilni marksistični principelni ideji, drugi so pa zabredli v tabore, ki podpirajo reakcijo. Članek v »Napreju« št. 24. in 25. ter slednjič 26. podarja svoje pomisleke za in proti enotni fronti proletarijata, dasi je take pomisleke danes absolutno nemogoče imeti, ker ni pričakovati, da bi se s takimi razlagami kaj doseglo. Zakon o zaščiti, ki je bil še pred letom dni ukazno podpisan, še do danes nima svojega pravilnika, ki bi predvideval razdelitev podjetij po kategorijah. Kakor sem bil potom javnosti informiran, se je v Belgradu vršila konferenca pri ministru za socialno politiko. Tja so bili povabljeni podjetniki, o delojemalcih ni bilo nič omenjeno. Če je to resnica, potem veš, proletarec, kdo ti kožo meri, obleko dela in želodec vsak dan bolj stiska. Kadar je pšenica zrela, je cenejša, na spomlad pa ima oni, ki je ni prideloval, 80 procentov dobička ter si kupuje automobile in hiše. Poznam trgovca z deželnimi pridelki,

ki je še med vojno bil siromak, danes je pa večstokratni milijonar. Kaj pa ima rudar, ki dela pod zemljo? In če ima premalo za življenje, pa zahteva več, do česar je opravičen, pa ga potem preganjajo, zapirajo, ker je po postavi osumljen, da je komunist in protidržaven element. In danes v teh važnih momentih prihajajo zopet ljudje z razlaganjem o vsemogočih stvarih, samo ne o družitvi proletarijata. To delo teh ljudi je pa kapitalistični družbi najbolj všeč, ker tam, kjer se dva prepirata, ima vedno tretji dobiček. Proletarijat se ne bo oziral na čenče teh ljudi, ki jih razvijajo v »Napreju«, marveč se bo zavzel za enotno fronto proletarijata v zavesti, da je geslo, kolikor moči, toliko zmage, pravo. Na slabice se družba nič ne ozira, ker taki ne reprezentirajo za reakcionarce faktične nevarnosti. Vrhutega se ta diktatorski krožek ne bori za principielne ideje marksističnega socializma, pač pa igra lojalno taktiko sekte napram današnji kapitalističnomeščanski družbi. Članek naj temeljito prečita **komunistični manifest**, pa bo kmalu spoznal kozle, ki jih strelja, kateri se celo kapitalisti posmehujejo, ker delavstvo nima moči, ki je pa le v zoruženju. Kapitalisti lahko izvršujejo svoja nasilja po svoji mili volji. Delavstvo pa hoče biti krepko, zaradi tega odklanja take avanturiste, ki nimajo zmisla za izboljšanje delavskega položaja, pač pa delavstvo razdirajo in slabe njega organizacije. Enotne organizacije hoče članek »Napreju«, enotno fronto pa kategorično odklanja; članek že ve zakaj. Pa vsaj se bomo še pomenili s takimi tičkil Ne strašimo

se nobenih persekucij od strani nikogar, ker se borimo za pravice ljudstva, s taktiko »Napreju« se nadalje ne morem strinjati. To sem povedal tudi v Celju na strankinem zboru, ker sem uvidel, da je to, kar se je tam razpravljalo, brez zmisla in delegati brez izjeme so odnesli slab utisk. Osebito spo-

pad med viškim delegatom in tajnikom stranke je jasno dokazal, da mislečim socialistom ni več mesta v stranki, v kateri se uveljavljajo samo osebni ambiciozni okusi. Tu neha vse, kjer se ne priznava socialističnih načel.

Zivela Socialistična Stranka Delovnega Ljudstva! **Štefan Sušič.**

„Prošvercovani“ zakon o zaščiti delavcev.

Glasniki industrije, trgovine in obrti še vedno ponavljajo in godejo staro, obrabljeno pesem, da je zakon o zaščiti delavcev nezakonit in da je bil, kakor je rekel zastopnik trgovinskega ministrstva v lepem uradnem slogu: »prošvercovan«. — To, je samo ob sebi smešno, obenem pa za mentaliteto jugoslovanskih kapitalistov značilno besedičenje ter seveda nepravilno in v svojem polnem obsegu neresnično.

Socialno-politična zakonodaja je bila ustvarjena po posameznih deželnih, pokrajinskih vladah. — S sprejetjem Vidovdanske ustave pa je moral zakonodajni odbor po členu 130. ustave pregledati vse te po posameznih pokrajinah veljavne navedbe in ta zakonodajni odbor je imel pravico, da te navedbe razveljavi, izpremeni ali pa jih neizpremenjene uzakoni.

Zato so romale tudi vse, socialno-politične navedbe v zakonodajni odbor, so šle torej pot, ki jo je predpisala z meščanskimi, torej tudi industrialjskimi, trgovskimi in obrtniškimi glasovi sprejeta Vidovdanska ustava.

Zakonodajni odbor je vse socialno-politične navedbe zbral v enoten zakon,

to pa tako, da je v posameznih pokrajinah že obstoječo delavsko-zaščitno zakonodajo kar le možno poslabšal.

Spominjamo le na navedbe, izdane po bosanski vladi. — Mesto, da bi proširil v Bosni veljavne navedbe, ki so bile naprednejše, boljše, kot v drugih pokrajinah, tudi na ostale dele države, je te navedbe zmrcvaril; delavske pridobitve okrnil, skratka: je veljavne socialno politične zakone poslabšal. — To zaslužno delo so opravili ministri Žerjav, Marković in menda Ninčič? Torej: v bratskem objemu demokrati in radikali.

Sedaj pa, mesto da bi delavstvo odklonilo poslabšanje si že priborjenih pravic, se upirajo zakonu o zaščiti delavcev oni, ki so v zakonodajnem odboru uspeli s svojim bojem proti moderni in v kapitalistični družbi nujni socialno politični zakonodaji.

Jasno je, da se torej kapitalistični izkoriščevalci delovnih sil ne zadovolje s poslabšanjem in odvzemanjem že pridobljenih socialno-političnih pravic, marveč, da drzno usmerjajo svoje korake v nadaljni boj proti delavstvu in njegovemu življenju.

Pokrajinski tajnik Brnot pojde v puščavo.

Kako zapuščajo organizacije Brnota same druga za drugo, poroča »Napreju« sam v raznih noticah. Enkrat obrca konzumarja radi premajhne požrtovalnosti, drugič tega ali onega tajnika krajevne organizacije okolo Ljubljane. Kolikor jih ni mogel izključiti, kakor je to storil z mariborsko in ljubljansko organizacijo, jih sedaj s svojo taktiko in nejasnostjo odžene ali pa prisili, da postanejo popolnoma pasivni pri delu za njegovo strujo. Zagorje je bilo za Jugoslov. socialnodemokratsko stranko med najstarejšimi postojankami. Še se spominjamo desetletja nazaj, v času, ko je bil še nekdanji Čanžek v trboveljskih hribih zaupnik rudarjev v Trbovljah in Hrastniku, so edino zaupniki iz Zagorja čuvali te kraje, da jih niso polovili nasprotniki. Boj takrat ni bil lahak, ker je bilo takrat hudo sovraženo socialistični stranki ne samo kapital trboveljske družbe, nego tudi malomeščanstvo. Shajati so se mogli rudarji le v vasi pod Krško planino. Zagorje pa je bilo tudi med onimi kraji, ki je tudi po ljubljanskem potresu, ki ni razrušil samo ljubljanska poslopja — leta 1895, temveč tudi soci-

alistično stranko. Takrat so namreč v Ljubljani razni duhovniki napravili proti socialistom pravo gonjo, češ, da so vzrok potresu brezverski socialisti. Edino Zagorje je bil oni kraj, odkoder se je vnovič zorganizirala socialistična stranka. Podpora je bila duševna in gmotna; posebno je naš tisk podpiralo Zagorje več desetletij. Sedaj pa čitamo v »Napreju« samem, da so z Brnotovo taktiko obupali. Mi se temu prav nič ne čudimo. Razumemo, da se sodrug Čobal ne more strinjati s taktiko pokrajinskega tajnika, zakaj še mlajši ljudje in z manj izkušnjami so že zdavnaj obupali nad Brnotovim diktatom. Zakaj bi ne obupali starejši sodrugi, ki imajo mnogo skušenj?

Mi smo na tem pojavu le toliko interesirani, da čimprej zapuste vse organizacije Brnota, temprej bo namestu sedanjih posameznih frakcij nastala močna delavska organizacija, od katere bo imelo tudi delavstvo korist. Sedanji pokrajinski tajnik pa pojde v puščavo, ko ne bo imel nikomur več diktirati. Privoščimo mu potem mirnega pokoja!

Preganjanje rudarjev.

Rudarja Erjavec in Kozar sta bila osumljena, komunistične propagande. — Meščansko sodišče ju je oprostilo in izpustilo iz nezakurjenih prostorov. Oglasila sta se zopet pri Trboveljski premogokopni družbi v delo. — Trboveljska premogokopna družba pa je oba odklonila in da bo stvar še lepša, to odklonitev tudi »pravno« utemeljila. — In sicer tako: Po službenem redu se smatra odpuščenim oni, ki ostane 8 dni neopravičeno iz dela. — Ergo, Erjavec in Kozar sta ostala neopravičeno iz dela, zato sta odpuščena! — Kaj ni

to brezprimerno zasmehovanje in ironiziranje trpečega delavstva? Če »uapisijo« žandarji rudarja, ga »terajo« v zapor, potem pa se izkaže, da je bila aretacija nepotrebna, ker ni zagrešil ničesar, kar bi bilo kaznjivo po zakonu, je to krvda aretirane, ne pa onega, ki je aretacija bodisi iz zlobe, bodisi iz bedastoče, povzročil. —

Rudarsko delavstvo bo ob času v svojih neporavnanih računih likvidiralo tudi to zaušnico, udarjeno od nacionalizirane Trboveljske družbe. —

Komedija v mariborskem občinskem svetu.

V mariborskem občinskem svetu že dalje časa vodijo pristaši SLS opozicijo. Tudi na zadnji seji v sredo teden so vprizorili v proračunski razpravi živahen intermezzo. Enakost poroča o tej seji naslednje:

»V sredo zvečer je bila seja občinskega sveta, na kateri bi se moral končno odobriti občinski proračun za tekoče leto. Galerija možno zasedena. Socialistični klub je bil polnoštevilno zastopan. Manjkal je samo soodr. Posetrak, ki leži kakor znano bolan v bolnici. Demokratski zastopniki so bili vsi navzoči. Narodni socialisti so se oprostili, češ, da imajo ob isti uri ob-

čni zbor svoje stranke, na katerem je potrebno, da so vsi navzoči. Če je to res, naj jim bo krščansko odpuščeno, če pa tiči za vsem tem skriti dogovor s klerikalci, naj jih vrag vzame takoj, da jih ne bodo vzele prihodnje volitve. Bilo je kakorkoli, navzočih je bilo 25 občinskih svetnikov, ker so nekateri klerikalci le za trenutek povohali v dvorano in potem odšli. Hoteli so namreč izzvati nesklepčnost, ko so videli, da bo drugače proračun sprejet. S sprejetjem proračuna bi se začela izvajati komunalna politika, to se pravi, na korist delovnega in revnega prebivalstva bi se obdavčili mestni milijonarji

in verižniki, skrbelo bi se za šolstvo, posebno za revne šolske otroke, začelo bi se popravljati razorane ceste in hodnike, skrbelo za ljudsko kuhinjo za reveže itd. Tega pa klerikalna »ljudska« stranka noče. Za njihove kaplane in župnike ni treba vsega tega, ker so ti že vsi lepo pod streho. Tudi ljudske kuhinje jim ni treba, ker oni jedo piščance. Kratkoterminalno klerikalec dr. Jerovšek je zahteval, da se ugotovi sklepčnost in potem še on odšel, da sklepčnega števila navzočih ne bo. V sled tega ni moglo priti niti sinoči do končnega glasovanja o proračunu. Demokrat dr. Serbec je lepo zavrnil bedaste advokatske knife gosp. Leskovarja in ga osmešil. Naši sodrugi so obsojali klerikalce, ki so zvitost vstrajali v svoji nedostojni komediji: »Parizejci izrabljate občino v volilno agitativne svrhe!« Župan je naznanil, da bo sklical drugo sejo prihodnjic. Ko so pa klerikalci odhajali je galerija klicala za njimi: far ostane far! Izda te kakor judež za borne groše, odnosno za borne glasove peščice verižnikov in špekulantov! Da, ni ga zvitejšega izdajalca ljudstva,

POLITIČNI PREGLED.

Mariborski oblasni zbor SPJ in KDZ je sklenil na svoji konferenci dne 28. januarja 1923 nastopno resolucijo poročevalca s. Golouha: »1. V volilno borbo pojdemo samostojno na osnovi načel in gesel v obeh strankinih proglaših. 2. Varujoč interese stranke nočemo cepiti svojih socialističnih sil za časa volilne borbe, smo torej za skupni nastop razrednega proletarijata in izražamo zato svojo pripravljenost za eventualni skupni nastop pri volitvah s takozvano pokrajinsko organizacijo SSJ za Slovenijo. V to svrhu naj bi se sklenil poseben dogovor. 3. Ustanovitev Socialistične stranke delovnega ljudstva pozdravljamo v pričakovanju, da bo v tej stranki združeni proletarijat prišel tem potom politično in sindikalno v enotno organizirano celoto socialističnega pokreta v državi.« — S sprejetjem te resolucije tudi od strani oblasnega zbora mariborskega je ustvarjena podlaga za ustvaritev močnega enotnega pokreta za sedaj v Sloveniji. Nedvomno pa je, da se bo ta inicijativa prenesla na druge pokrajine v državi, ker čuti proletarijat po vsej državi potrebo enotnosti razrednega proletarskega pokreta. Vse tiste pa, ki bi se upirali takemu močnemu stremljenju, opozarjamo že danes, da sodelujejo pri tej akciji, ne jo pa ovirajo, ker bi jih sicer smatral socialistični proletarijat za svoje sovražnike. V volilni akciji pojde ves proletarijat v eni fronti, to je gotova stvar; toda tudi pozneje mora hoditi skupno pot socialistične solidarnosti in popolnega zedinjenja.

Nosilec liste v Mariboru bo s. Rudolf Golouh.

Radikalci agitirajo sedaj tudi s tem, da je kralj radikalec. To je balkanska reklama, ki po običajih buržoazije ni najfinejša, ker je običaj, da se vladarjev v politični agitaciji ne vmešava. Radikalcem tudi to prav pride.

Protič izda oklic na narod, v katerem bo razmotrival o svojem nazarju glede ureditve države. Na konferenci zaupnikov je izjavil, da je izključen vsak dogovor med staro in neodvisno radikalno stranko.

Nemci v Vojvodini nastopijo pri volitvah v narodno skupščino samostojno. Tako so sklenili na svojem zborovanju v Zemun. V Sloveniji pa jim ne kaže v samostojnimi kandidaturami.

Italijanski parlament je pričel zopet zborovati dne 6. t. m. Zborovanje je le formalnega pomena, ker ima vlada pooblastilo diktature za eno leto. Parlamentarna svoboda se bo vrnila šele po poteku enoletne dobe, takrat pa bo menda politični položaj že nekoliko drugačen. Verifikacija rapalske pogodbe z Jugoslavijo še ni bila predložena tej seji, vrhutega poročila »Piccolo«, da bo izpraznjen le Sušak, ne pa Baroš in drugi se zasedeni deli Primorja. Belgrajska vlada je torej dala Italiji nove koncesije.

Komuniste preganjajo v Italiji. Fašistovska vlada je začela vnovič preganjati komuniste. Samo v novih pokrajinah je bilo aretiranih več sto.

kakor je klerikalec. Na shodih govore o ljudskih pravicah, kriče proti vladi, sami pa podpirajo vlado in žele, da bi mariborski socialistični mestni svet razpustil Lažnjivci, demagogi, ljudski sleparji, politični rokomavharji sram vas bodi! Ljudstvo vas bo sodelo. Rdečega Maribora s tem ne boste dobili; zgodilo se bo ravno nasprotno» —

Očividno bi pristaši SLS radi onemogočili delo v občinskem svetu mariborskem. Taka opozicija, ki ni prav nič stvarna, marvec celo protiljudska, ne bo za SLS prav nič ugodna reklama za volitve v narodno skupščino. Navidez kažejo stem »junaštvo«, toda tako junaštvo, ki je zvezano z očitnimi slabimi posledicami za komunalno politiko, ne more v javnosti vplivati ugodno. Lahko trdimo, da bodo klerikalci s to svojo taktiko desegili le vtisk, da so neresni in da iz nagajivosti razsajajo. To je seveda njihova stvar, stvar volilcev pa je, da presojajo položaj prav, ter z odločnostjo zavrnejo neljudsko delo teh mož v mariborskem občinskem svetu.

Na Stambolijskega, bulgarskega ministrskega predsednika, je bil izvršen atentat, ki ni zahteval osebnih žrtv.

Turčija se pripravlja na vojno. Po odgovitvi lausanske konference se je pričela Turčija pripravljati na novo vojno. Ali bo ta vojna naperjena samo proti Angliji v Mezopotamiji ali tudi proti državicam, ki so zasedle evropsko Turčijo, še ni gotovo. Skoro nedvomno Turčija ne bo imela poguma vnetati vojni požar tudi na Balkanu. Vprašanje je le, kakšne zaveznike bo imela Anglija, če pride do vojne — morda Bolgarijo, Grčijo — na obe ti dve pa ne more mnogo računati, ker ker sta izčrpani in imata doma dosti opravil.

V Berlinu se mudi komisar sovjetske ruske republike Čičerin v gospodarski in politični misli.

Lausansko konferenco so odgodili. Spor med Anglijo in Turčijo zaradi Mosula na konferenci niso poravnali. Sporno vprašanje bosta sedaj reševali Anglija in Turčija. Tudi krožijo vesti, da namerava Anglija zopet zapustiti Mezopotamijo, ker ji Indija dela dovolj skrbi. Ako bi šlo za Carigrad, bi Anglija imela ugodne pozicije, v notranjščini prednje Azije je pa v nevarnosti, da ji Turki zadajo občutne udarce. To slutni Anglija ter bo skušala, da spor s Turki mirno reši. Orientsko vprašanje je torej tam po konferenci kakor je bilo pred njo in je že dvesto let.

Lloyd George in Francija. Bivši prvi minister angleški, Lloyd George, je pričel javen boj proti Franciji. Kot ministrski prcdsednik je že ugovarjal nameram Francije, da zasede Poruhrje. To je bilo deloma vzrok njegovega padca. Njegov naslednik Bonar Law sicer ni za kooperacijo s Francijo v tem podjetju, vendar pa Anglija pod njegovim vplivom koraku Francije ni ugovarjala. Lloyd George ostro napada Francijo, ugotavlja, da Francija ne more imeti od te svoje ekspedicije dobička, ker jo velja preveč vojna operacija in tudi produkcija mora nedvomno pasti, ki mora vesti do gospodarske katastrofe. Lloyd George očita državam oboroževanje, zlasti Franciji, ki ima še danes 736.000 mož močno vojsko ter 1152 aeroplanov, kar je 752 več kakor pred svetovno vojno. Končno pravi, po stegnjenem telesu Nemčije, lahko pleše vsak, komur se poljubi, vprašanje pa je kakšne posledice bo to imelo. Francija uganja s tem podjetjem svoj šport. Lloyd George opozarja tudi, kaj potem, če nastane v Nemčiji revolucija? Že lani je Lloyd George svaril države, zlasti evropske, pred stalno vojsko in oboroževanjem, kar pa ni imelo uspeha. Vse evropske države se oborožujejo z neverjetno naglico razen Nemčije in Avstrije, ki se ne moreta. Pravijo, da se oborožujejo zaradi vzdrževanja mira — tudi leta 1914 in prej so se oboroževali v ta namen, pa so skušali svetovno vojno, v kateri so poginili in katere posledice bodo čutili in nosili še pozni rodovi.

Angleška Labour Party je sklenila spomenico, v kateri zahteva po-

polno ločitev Anglije od Francije. Na Angleškem se torej kljub Bonar Lawovi politiki za zvezo s Francijo z uspehom širi agitacija proti angleško-francoski zvezi.

Posredovanje med Francijo in Nemčijo. Kapitalistični boj med Francijo in Nemčijo utegne imeti težke posledice ne le za prebivalstvo marveč

tudi za kapitaliste same. Zaradi tega se je pričela posebna akcija, da bi med Francijo in Nemčijo posredovala Mussolini in dr. Beneš. Vest je vsaj v bistvu verjetna, čeprav bodo na posredovanju angažirane druge sile. Gospodarsko potrebuje Mussolini Nemčijo, dr. Beneš se pa naslanja na Francijo.

DNEVNE VESTI.

Volilni oklic Socialistične Delavske Stranke dobe z današnjo številko »Zarje« vsi naročniki kot prilogo.

Volilni boj je prišel v Sloveniji v ekstazo, to je, razvil se je prav tako, kakor se je razvijal pred vojno. Osebnosti, blatenje, očitiranje, puhloglavost, fraze, fanatizem brez začrtanega programa. V tej predvojni volilni politiki najnižje vrste se zrcali vzgoja in zrelost poltičnega intelekta vodilnih krogov najrazličnejših strank. Socialistično delavstvo ima v tem boju težak položaj, ker v javnosti le prečesto ogluši realen program, dočim hipnotizira fraza in kričaštvo javnost, da pozabi na svoje interese, na svoja načela, na svoje prepričanje. Seveda pri trdnih značajih tega ni; toda, preden se značaj vzgoje prepričajo in vtrdijo, do tedaj je treba dela in truda. Tudi v tem volilnem boju bo naloga socialistične stranke v prvi vrsti ta, da razširi misel socializma, misel enotne fronte. V tem zmislu bodi sedajni volilni boj zgodovinski dogodek, iz katerega vstaja združeno socialistično delavstvo.

Franjo Škulje in dr. Ivan Šušteršič sta pričela razpravljati, prvi v »Slovincu«, drugi v »Ljudskem dnevniku« o bivših časih. Polemika utegne postati zanimava, ker prehaja na obeh straneh v metode predvojnega časa, ko so drug drugega obkladali s sumičenji in dolžitvami obenem pa govorili o potrebi resnicoljubnosti in politični moral. E, poznamo te metode, ki služijo za reklamo in senzacijo obenem.

»Slovenec« je napisal članek o kulturnem razpadanju. V članku dokazuje, da se je v Evropi ugnezdila surovost, nasilnost ter da ta tendenca preveča skoro vse javno življenje. »Slovenec« ima prav v tem oziru, da pomeni ta smer družabno katastrofo, toda to »kulturno razpadanje« ni novo, je plod tisočletne vzgoje. Vzgoja ni bila nikdar srčna, vzgoja je bila na eni strani servilizem, na drugi strani za despotizem. Današnja doba je refleks te tisočletne vzgoje, ne pa sad zadnjih desetih ali dvajsetih let. Kako naj se ublaži narava človeka, če ga vzgajaš v sužnja? Nasprotno uspehe dosežeš s tako vzgojo, ker mora po daljši dobi nastati v njem odpor proti suženjstvu in ta odpor je logično brutalen, ker je naraven, nerazvit, neuglajen; človeškemu rodu se v meščanski družbi ni nikdar vcepiljo sočloveštvo vseh ljudi, ali, da ima človek enake dolžnosti in pravice do življenja v družbi, Tega čuta nima današnji človek, ima pa čut odpora in samoubrambe. To so pa čuti sile, ne pa blagor srca. Toliko je to res! Žal!

K volitvam v Pokojninski zavod pravi »Jutro«, da se demokratska stranka ni vtikala v volitve, ker je mnenja, da je to stvar interesentov in da ni dobro, če se v take zavode vmešava politike. Gospodje, delali in pisali ste drugače! Končno pa dostavlja »Jutro«, da je ponosno na uspeh nadstrankarske strokovne liste. Radovedni smo, kako bi pisali »Jutrovci«, če bi bili v vladi? Ne, ne, nikar ne delajte tako nedolžnega obraza, ki vam prav nič ne pristoj!

Volilni uspeh v Pokojninski zavod v Ljubljani. Dne 5. t. m. se je vršil skrutinij glasov, oddanih pri volitvah delegatov v Pokojninski zavod. Zmagali so »Združeni zasebni nameščenci« in »Združeni službodajalci«. Rezultat je naslednji: **Nameščenci** vseh petih kategorij (denarni zavodi, trgovina in spedicija, rudarstvo in kovinarstvo, ostalala industrija in obrt, vsi drugi poklici). **Zdr. zas. nameščenci** 4257 glasov. **Laži»Strokovne in nadstrankarske liste«** 1931 glasov. **Izvoljeni delegati: Združenih zas. nameščencev** 19 »Strok. in nadstrankarskih list« 9. **Službodajalci** 1. (denarni zavodi) in V. (vsi ostali poklici) katego-

rija — (v II, III. in IV. je bila vložena le po ena lista, ki velja kot vnaprej izvoljena) — s 17 delegati, od katerih je samo par mladincov. **Združeni službodajalci** (v I. in V. kategoriji) 2005 glasov. Mladinske liste (v I. in V. kategoriji) 530 glasov. **Izvoljeni delegati: Združenih službodajalcev** 9, mladinskih list 2. Volilni boj je bil naperjen proti demokratom, ki so imeli namen zasesti ta zavod, pri čemer so pa ostali v neznamni manjšini.

Za kandidature Socialistične Delavske Stranke, to je, enotno fronto, so se izrekli tržiški in okoliški zaupniki. Brnotova intervencija ni nič pomagala, čeprav je metal okoli svoje šklise in pagate kakor ima navado. Da, tako je, razdiralec delavske sloge socialistični zaupniki ne marajo. In to je prav!

Zbor zaupnikov SLS. Klerikalna Slovenska Ljudska Stranka je imela v nedeljo zaupniški zbor v veliki dvorani hotela Union v Ljubljani. Na zboru je poročal dr. Korošec, predsednik te stranke, o političnem položaju ter o smernicah, ki jih ima stranka z ozirom na volitve v narodno skupščino. Dr. Korošec je govoril o samostojnosti slovenskega naroda, o gonji proti klerikalnemu zmaju, o šolstvu, o zaščiti uradništva, proti importiranju tujcev, o zaščiti kmeta in obrtnika, o pomoči delavstvu, za svobodo cerkve, o plemenskih odnošajih v državi, o zunanjih politiki in kulturi. Za njim je govoril prof. Sušnik. Zbor je bil dobro obiskan. Nosilec liste za ljubljansko in mariborsko oblasť je dr. Korošec. Po volilnih okrajih pa kandidirajo: Črnomelj Nemanjč, namestnik Grahek; Kamnik Štrcin — Smodej; Kočevje Škulj — Grebenc, Kranj Brodar — Dolenc, Krško Sušnik — dr. Kulovec, Litija Kremžar — Jevnikar, ljubljanska okolica Stanovnik — dr. Brejc, Logatec Gostinčar — Jan, Novomesto Sušnik — dr. Kulovec, Radovljica Gostinčar — Jan. — Za Ljubljano zbor ni določil kandidata. SLS je imela zadnji dve leti jako ugoden politični položaj, ker se je nahajala v opoziciji proti demokratom in radikalcem Pašičevega krila. Govor dr. Korošca je obsegal znane stvari in očitke demokratom ter radikalcem, razvil pa ni govornik socialno političnega vprašanja tako, da bi zaslužil zaupanje delavstva. O pomoči delavstvu je govoril, ne pa pravicah, enakih pravicah.

Vrli naprednjak dr. Ploj, mariborski veliki župan, in minister Zupanič pridno agitirata za radikalec.

Ne miš, miška se je rodila. Finančni minister je izdelal načrt o regulaciji službenih prejemkov državnega uradništva. Dočim radikali še niso preračunili, koliko znaša v novem osnutku predvidevano zvišanje »na dan in glavo«, vedo demokrati povedati, da znese to povišanje beri in piši: dva dinarja na dan. Demokrati pravijo, da je to premalo in da bi oni dosegli več, ko bi ostali še v vladi. Ja, ja, ko bi tega »ko« ne bilo. Tako pa je uradništvo danes prosto vseh obveznosti do državnih krmilarjev in bo menda vedelo, kaj mora storiti v obrambo svojega življenja.

Rok za fatiranje dohodkov za odmero osebne dohodnine je podaljšan do konca februarja 1923.

Dečja oprema. V zadnji številki »Zarje« smo objavili članek o dečji opremi, ki jo plačuje Zavod za zavarovanje delavcev za novorojence. V članku, ki ga je objavil »Lesni delavec«, vprašuje pisec, kako je z dečjo opremo pri dvojčkih. Ali se dobiva dečja oprema le za eno ali tudi za drugo živo dete. V tem oziru pojasnjujemo, da se je okrožni urad za zavarovanje delavcev že postavil na stališče, da pripada dečja oprema tudi dvojčku, čeprav v zakonu

to ni izrecno označeno, pač pa je lo-
gično in naravno.

Pobijanje šip v Celju. V Celju so priredili Nemci svoj »Jagaball«. Ob tej priliki so priredili menda orjunaški demonstracije in pobilo se je tudi nekaj šip. Take stvari so delali pred vojno nacionalni fanatiki, danes pa res niso ne potrebne, ne moderne, ker šipe pobijati, kričati tedaj, ko tičimo do grla v blatu in je nesnega dela treba, da se izkopljemo iz njega, je potrata delovne sile in uničevanje intelekta.

K celjskemu kongresu, ki je stal idejno tako nizko, da nas mora pri čitanju poročila, čeprav ni posebno verna slika kongresa, vsaj nekoliko obliki rdečica. Delavstvo v Sloveniji je delalo na polju organizacije in kulture nad štirideset let ter ustvarilo močno podlago za nadaljnje delo. Leta 1923. pa skličejo v Celju kongres ljudi, ki se vse svoje žive dni niso brigali za socialistično gibanje, še manj pa za bistvo socialistične znanosti ter tam pripovedujejo, kako narobe so delali dosednji zaupniki. Pripovedujejo, da so prodajali stranko, da so bili koruptni, da niso delali kulturno itd. In to naj se imenuje kongres socialistične stranke Slovenije, kjer imamo tisoče zavednih socialistov! Pošten sodrug, ki je delal požrtvovalno, organizacije, ki so vodile razredni boj po svoji vesti in po svojih sposobnostih ter delale tudi kulturno, kolikor so jim dopuščale skromne razmere, morajo take insinucije zavračati z vso odločnostjo ter obžalovati, da je med zborovalci bilo tudi nekaj inteligentov in nekaj starejših sodrugov, ki vedo, da so take pavšalne dolžitve večinoma grdo obrekovanje, vedeti pa bi tudi morali, da tako čvekanje ne dviga stranke idejno, marveč jo demoralizira. V vseh razpravah pa ne opazamo, da bi bil kdo od teh skušal le količkaj odločno dati poteku razprav na strankinem zboru socialistični ali vsaj dostojno smer. Povsem naravno je, da, če se govori o ljudeh, ki niso navzoči, da se ne morejo braniti ali zagovarjati ali celo obrekovalce zavrniti. Toda iz poročila je razvidno, da tudi od onih, ki poznajo položaj, poznajo zgodovino, ki vedo, kaj rodé take nizkotne razprave, ni protestiral, ni zahteval, da se dolžitve in trditve tudi dejansko dokažejo in pozivljaj »krivice« na odgovor. Lahko ste ponosni!

Politični duel se pričinja med »Slovenec« in »Ljudskim Dnevnikom«. »Slovenec« očita dr. Šušteršiču na jako neeleganten način hlapčevstvo srbskim radikalcem. Zlasti pogrésa, da Šušteršič ne zahteva v svojem programu pokrajinske avtonomije, ter da se ni nikdar oziral na želje in voljo naroda. Končno mu pravi suženj ostane suženj naj bo pod Avstrijo ali Jugoslavijo. Enako osorno zavrača »Slovenca« dr. Šušteršič. Pravi, da spodobi galantnejši ton ter apelira na dostojnost in verski čut urednika duhovnika ter škofa Jegliča. Ne vemo, kje je tukaj realna politika? Oba članka sta osebna.

Pavšalno sumničenje. Na celjskem Brnotovim zboru je rekel s. dr. Korun (po »Napreju«): »S. Brnot in za njim pokrajinski odbor sta, videč ljudi, ki po karakterju niso dobri, pri uveljavljanju principov nastopala tako, da sta pretrgala s temi ljudmi vse zveze« — Ta Korunova izjava je pavšalno sumničenje, ki se popolnoma krije s pisavo »Napreja«, ki že leto dni pavšalno sumniči in prinaša tudi o posameznih neresnične vesti, ne da bi jih preklical. S to izjavo je s. dr. Korun zašel v tiste vode, o katerih se pravi: le govori, nekaj bo že ostalo. Kaj je dober karakter z ozirom na principe, o tem nas ne bodo poučevali vitezi o pšenični valuti, ne veliki duhovi, ne s. dr. Korun. Kdor hoče govoriti o načelih, principih, mora nekaj vedeti o tem, se mora nekaj učiti, potem bo lahko govoril o socialističnih načelih, ne pa samo o starih sodrugih in jih dolžil nekarakternosti pavšalno.

Brnot sklicuje oblastne zbere, zaupniške sestanke itd. ter dela reklamo z njimi v redakciji »Napreja«, kjer ima sedem do osem oseb prostora. Vsa stvar postaja že do kurioznosti smešna. Ne, ne, delavstvo povsod zahteva skupen nastop pri volitvah v narodno skupščino. Brnot se moti, če

meni, da bo s svojim separatizmom kaj pomagal buržoazni reakciji.

Brnot hoče dejanj. Tako pravi v svojem članku. Vse leto pa ni pokazal enega dejanja. V narodni skupščini je govoril enkrat, takrat ni vedel nič povedati, razen omenil je neko gospodično, ki je v železniški službi, pa ne zna slovenski. Novi stranki očita stvari, katere je sam zagovarjal, osebe, s katerimi dela še danes, samo, da bi kdo mislil, da so bili tisti oprede onih ljudi, katere meče iz stranke. Brnot v svojih dolžitvah postavlja resnico na glavo. Od koruznega socializma je črpal on, ne mi, sodeloval je z ljudmi, ki jih danes blati on, ne mi. Očitki, ki jih zvrča na izključene sodruge, je podpiral on, ne tisti, katerim jih očita. V potvarjanju je mož mojster. To je pa njegova edina vrlina.

Brnotov škis-pagat ultimo. Samo to formulo pozna tajnik Brnot v svojem taroku socializma. Njegov škis-pagat ultimo je nagrada. — Nikdar pa ne pove, da je on tajnik Brnot, prejel od vlade, oziroma narodne skupščine, nad četr milijona kron, za to, ker ni nič delal, ali kvečjemu zato, vsaj tako je videti, ker je razbijal delavsko solidarnost. Ta pagat ultimo naj enkrat zaigra! No, vse to, kar se njega tiče, je lepo, je kulturno, je moralno, svetniško in nadsocialistično! Koncem koncev pa je to le znak — duševnega uboštva. K temu duševnemu uboštvu pa je pri-mešana velika porcija predrznosti, ko je zahteval od strankinega zbora v Celju absolutorij za delo, ki ga ni vršil, dasi je bil plačan za njega.

Zanimiv referat smo čitali te dni v »Napreju« o političnem položaju. Govoril ga je poročevalec na celjskem kongresu. V referatu omalovažuje vse dosedanje delo proletarskih zaupnikov, poveljuje duševno orjaštvo Brnotove okolice in o političnem položaju — molči, ne pove nič, ker nič ne ve. Priporočamo vsem, da prečitajo poročila in razprave na celjskem kongresu, da se bodo sami prepričali, kako visoko nad navadnimi zemljani stoje ti duševni velikani. Križ je križ, če bi bil človek rad »kunšten«, pa ni.

Orjunaši nastopajo tudi po Hrvaškem. V Osijeku so razbili »Meščansko tiskarno«, v Cirkvenici so razgnali Radičev shod, kjer je bil en seljak mrtev, štirje težko, 14 pa lahko ranjenih. Orjunaše je moralo čuvati orožništvo pred razjarjeno množico. Orjunaši so prišli iz Sušaka ter se imeli s seboj dva tovorna avtomobila, v katerih je bilo strelno orodje. Če mislijo Pribičevci in drugi demokrati, da bodo s tem prislili narod, da postane — demokratski in državotvoren v njihovem smislu, se jako motijo, ker to ni srčna vzgoja.

O prevzemu južne železnice v državno last ali zakup bodo razpravljali na rimski konferenci, ki se prične dne 16. t. m.

Ludendorff, nemški felmaršallajtnant in štabni šef Hindenburgov je bil te dni v Celovcu. Socialistično delavje odločno nastopilo proti njegovemu javnemu nastopu. Ludendorff organizira sedaj v Nemčiji nemški fašizem, zlasti na Bavarskem.

Umril je na Dunaju generalni tajnik Trboveljske premogokopne družbe dr. Moric Weiss.

Na Dunaju je umrl gr. Kielmanns-egg, ki je bil 22 let nižjeavstrijski namestnik in nekaj časa ministerski predsednik. Star je bil 65 let.

Enotna fronta I Od leve, od desne, od spredaj in zadaj, od povsod slišiš zgornje besede. Kaj pomeni geslo »enotna fronta«? To se pravi, da mora stopiti vsak delavec bodisi ročni ali duševni v skupno vrsto ter se boriti za svoj kruh. Ali je taka fronta mogoča, potrebna? Na obe vprašanji moramo odgovoriti z najkrepkejšim »da«. Mogoča je taka fronta in krvavo potrebna. Je pa še tretje vprašanje, ki nam sili pod pero. Glasi se: Ali je taka »enotna fronta« sposobna za napad ali obrambo? Pritrujujoč odgovor dobimo samo v slučaju. Enotna fronta je močna, krepka samo tedaj, če ima trdno, varno, brezhibno poslušajoče zaledje. Kaj pa tvori zaledje »enotni fronta«? To so delavske gospodarske organizacije, ki skrbje in dovajajo živež bojevnikom enotne fronte. In če se da-

nes vprašamo, ali so vsi tisti, ki govorijo o enotni fronti, organizirani v zaledju, ali so člani Konzumnega društva za Slovenijo in krijejo le pri tem svoje življenske potrebe? Delavske gospodarske organizacije so hrbtenice vsega delavskega gibanja. Če pomislite na to, da to ni resnica, tedaj premislite, če more ostro nastopati proti podjetniku oni, ki je do vratu zadolžen v njegovi fasungi? Prvi dan stavke odreže podjetnik vse življene datjve, čez dva dni pride delavec lačen trkat na vrata in prositi za sprejem, če tudi za sramotno plačo. Pogoj enotne fronte je enotno zaledje, zato vsi v delavske gospodarske organizacije. To moramo podpreti z deleži in rednimi hranilnimi vlogami!

Zdravstveno stanje dr. Rašina, češkoslovaškega finančnega ministra, na katerega je bil izvršen atentat, se slabša.

Belgijski socialisti so pričeli akcijo, da posreduje narodni svet v reparacijskih zadevah. Spomenico so poslali zvezi narodov in Zedinjenim državam.

V poruhrskem ozemlju vlada skoro isti položaj kakor ob začetku zasedbe. Nemška vlada je protestirala v Londonu, Parizu, Bruslju in Rimu, češ da nasilje nima pravne podlage ne v mednarodnem pravu, ne v versajlski pogodbi. Francozi so zasedli premogovnike in prevzeli upravo. Okolo zasedenega ozemlja pa so potegnili carinsko mejo. Izbruhnila je zopet stavka v Posaarju in na nekaterih železnicah, zlasti med Offenburgom in Appenweierjem. Agitacijo vodi kancler Cuno. Te dni je nastopil v Elberfeldu, Barnemu in Münstru, kjer je naglašal, da je Nemčija večkrat ponudila pot sporazuma Poicare je pa vse odklonil. Pripovedoval je, da je bil v Poruhrju ter tam videl, da je prebivalstvo za boj proti Franciji in Belgiji. Ni čudno, da je zato pokrajino tako ljut boj med nemškimi in francoskimi kapitalisti, ker je ta bogata zemlja sedež industrije, zaloga premoga, ki ju rabita oba, nemški in francoski kapitalizem krvavo.

Brezposelnost v Čehoslovaški. Brezposelni so priredili v Pragi demonstracije. Čehoslovaška ima 141.000 brezposelnih. V enem mesecu je naraslo število brezposelnih za 28.000. Padec sosednjih valut je povzročil še večjo industrijsko krizo, kakor so jo imeli prej.

O vojaški zaroti v Moskvi zopet poročajo. Koliko je resnice na stvari, ni mogoče ugotoviti. Zarota se je baje osnovala med posadko, ki straži Kremelj, to je sedež vlade.

Veliko brezposelnost imajo na Dunaju. V soboto popoldne je delavstvo priredilo velike demonstracije, katerih se je udeležilo okoli 300.000 ljudi. Demonstracija se je izvršila popolnoma mirno.

Gospodarstvo.

Svetovna vojna je veljala po »Newyork Herald« 250.000.000.000 dolarjev v srebru. Teža tega srebra tehta 7.812.000 ton, za kar bi potrebovali 3906 vlakov po 40 vagonov za prevoz. Vsa ta vrednost se je uničila in sedaj zahteva kapitalizem, da se zopet nadomesti z delom! Preračunajte, kdaj je to mogoče. Kapitalizem zahteva tudi zaradi tega talo ogromno izkoriščanje sveta.

Billaea ruske državne banke z dne 1. januarja 1923. je bila slo-deča: aktiva: zlato v denarja in palicah 300.000 dukatov, zlato v palicah 183.597.7 dukatov, inozemski zlatniki 22.936.2 dukatov, inozemski bankovci in devize 586.091.7 dukatov, skupaj 1.502.706.5 dukatov. Pasiva: Bankovci vloženi v državni blagajni 1.118.000 dukatov, ostanek emisijske pravice 340.706.5 dukatov, skupaj 1.502.706.2 dukatov. Poleg tega znaša vrednost dukata deset carskih rubljev.

Obtok madžarskih bankovcev znaša sedaj 737 milijard.

Odgovorni urednik Franc Gogala. — Izdajatelj in lastnik: Konzorcij »Zarje«. — Tiska tiskarna J. Blasnika nasledniki.

Ivan Jax in Sin Ljubljana, Gosposvetska c. 2 Šivalni stroji in stroji za platenje.

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu.

Ustanovljena l. 1867. — Vezenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji „Adler“.

Ceniki zastoj in franko.

Kolesa iz prvih tovarn: Dürkopp, Styria, Waffnerad.

Parketarja

veščega dela na vseh parketnih strojih, nadalje več spretnih

mizarjev

za fino delo iz mehkega in trdega lesa in enega

strugarja

sprejme večje lesno industrijsko podjetje v bližini Kamnika. Stanovanje z električno razsvetljavo preskrbljeno. Sprejmejo se le najboljše moči treznega in poštenega značaja. Pismene ali ustmene ponudbe je pošiljati na

civ. ing. V. Remec
Ljubljana, Kersnikova ul. 7.

Gospodinje, ki kupujete **testenine, makarone** zahtevajte samo

PEKATETE

Testenine tudi same makarone iz staroznane tovarne
ZNIDARŠIČ & VALENČIČ, Ilirska Bistrica. Dobe se povsod.
Zaloga Bunc in drug, Ljubljana, Celje, Maribor.

Ne prenašli se!

z nakupom ako si nisi ogledal zalogo pri:

JOSIP PETELINC-U

LJUBLJANA, Sv. Petra nasip št. 7.

Tovarniške zaloge najboljših šivalnih strojev
»GRITZNER« za rodbinsko in obrtno rabo. Posamezne dele za šivalne stroje in kolesa. — Potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje, toaletne potrebščine, galanterija in modno blago.

Na velike in malo.